

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

สงเคราะห์บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ลงใน ทาน ศีล ภavana

ปัตติทาน ปัตตานโมทนา	สงเคราะห์ลงใน ทาน เพราะมีปฏิปักษ์ธรรม คือ อิสสา และ มัจฉริยะ เหมือนกันกับทาน
อปายณะ เวຍຍာဝိຈຈະ	สงเคราะห์ลงใน ศีล เพราะทั้ง ๒ นั้น จัดเป็น จารีตศีล
ธัมมัสสนะ ธัมมเทສနာ ทิจฺจชຸກຣຣມ	สงเคราะห์ลงใน ภavana เพราะเป็นการล่องเสฟ คือ เป็นเหตุเจริญขึ้นแห่งกุศลธรรม
ธัมมเทສနာ	สงเคราะห์ลงใน ทาน ก็ได้ เพราะเป็นการให้ธรรม
ทิจฺจชຸກຣຣມ	สงเคราะห์ลงใน บุญกิริยาวัตถุทั้งปวง เพราะสามารถชำระบุญกิริยาวัตถุทุกข้อให้หมดจดได้ด้วยดี

284

**ทิจฺจชຸກຣຣມ คือปัญญา สงเคราะห์ได้ทุกข้อ ต้องมี
ปัญญาประกอบ เป็นปัจจัยแก่กันและกัน**

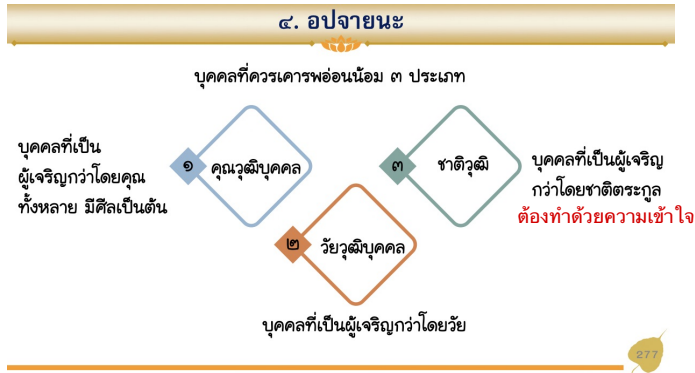
บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

บุญญเมว โส สกุเขยฺย อายตคฺคํ สุขุทรยํ
ทานญจ สมจริยญจ เมตตจิตตญจ ภาวเย
เอเต ธมฺเม ภาวยิตฺวา ตโย สุขุสมุทฺทเย
อพฺยาปชฌํ สุขํ โลกํ ปญฺชิโต อูปปชฺชติ

ผู้ใฝ่ธรรมะ พึงศึกษาบุญนั้นเทียว
อันมีผลกว้างไกล มีความสุขเป็นกำไร
พึงเจริญทาน สมจริยา เมตตาจิต
บัณฑิตเจริญธรรมะ ๓ ประการนี้แล้วก่อให้เกิดความสุข
ย่อมเข้าถึงโลกที่เป็นสุข ไร้การเบียดเบียน

พระพุทธเจ้าทรงแสดงบุญกิริยาวัตถุ ๓ อย่าง คือ ทาน ศีล ภาวนา

บุญญสิกขา คือศึกษา ฝึกทำให้เป็น ให้มีขึ้น เพียรพยายาม

อานิสงส์ของอปจายนะ

อานิสงส์แห่งการเป็นผู้มีความเคารพ คือจะเป็นผู้ฉลาดในธรรมะ
อปจายนะ เป็นศีล จะเป็นเหตุให้เป็นคนที่มีผิวพรรณงาม
มีเกียรติยศชื่อเสียง
ได้กำลังกาย กำลังปัญญา
เมื่อจะจาก โลกนี้ไป มีสุคติเป็นไปในภพหน้า

ข้อเน้นที่เจตนาใน
มหากุศล

๕. เวชยาวิจจะ

ความเป็นผู้ชวนชวยในกิจที่ชอบต่างตู่ ไม่เพิกเฉย
ได้แก่ เจตนาที่มุ่งทำกิจนั้นตู่ ด้วยอธยาศยที่ไม่มั่วหมอง
แก่คุณวุฒิบุคคลเป็นต้น โดยการทำให้อวัตรที่ควรทำต่างตู่

ความไม่โลภ ความไม่โกรธ ปัญญา กุศล เกิดขึ้น ในขณะที่
ชวนชวยทำกิจการต่างตู่ที่เป็นประโยชน์และไม่มีโทษ

๖. ปัตติทาน

- ปัตติ กุศลที่ตนถึงแล้ว ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนาที่เกิดขึ้นแล้วในตน
- ปัตติทาน เจตนาที่หวังจะให้กุศลที่ตนถึงแล้วนั้น มีความเป็นสาธารณะ
แก่ผู้อื่น ด้วยอธยาศยที่ไม่เศร้าหมอง

อุทิศ ตั้งใจให้กุศลเจตนา ที่เกิดขึ้น (เจตนาที่ในมหากุศล) ต้องทำ
ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศลให้เกิดขึ้นก่อน
เช่นปรารภวัตถุประสงค์ ยังความปราโมทย์ปัตติให้เกิดขึ้นแล้วน้อมกุศล
นั้นอุทิศให้ผู้อื่น

เมื่อเราน้อมเอา ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศลให้ผู้อื่นแล้ว ของเราจะลดน้อยลงหรือไม่

ยิ่งให้ยิ่งเพิ่ม ยิ่งให้มากเท่าไร ยิ่งเพิ่มมากเท่านั้น
ประเด็นอยู่ที่ว่าเราจะสามารถทำกุศลให้เกิดขึ้นได้อย่างไร

คำว่าสาธุ ความหมาย

๑. สุนทระ ดิงาม
๒. ทัพพิกัมมมะ การย้าอีกครั้งเพื่อการกระทำนั้นมั่นคงยิ่งขึ้น
๓. อายาจนะ คำอ้อนวอนเรียกร้อง เมื่อเริ่มที่จะพูดอย่างอื่นต่อไป
๔. สัมปฏิจจนะ เป็นการรับคำหรือยอมรับคำพูดของบุคคลอื่น
๕. สัสซนะ คนดี
๖. สัมปหังสา ความยินดี ความพอใจ

เวลาเรากล่าวคำว่า อนุโมทนาสาธุ หมายถึงปิดตานูโมทนาแม้
การทำกุศลจิตให้เกิดขึ้น พลอยยินดีขึ้น ใจกับสิ่งที่เขากระทำ

ท้าวเวสสุวรรณ ท่านอนุโมทนาแก่นางนันทมาตา
ท่านระลึกถึงทาน ระลึกศีล ระลึกถึงภาวนาที่นางนันทมาตาทำ
และยัง ใจยินดีต่อทาน ศีล ภาวนากุศลนั้น ด้วยความซาบซึ้งตั้งใจในกุศลธรรมนั้น

- การอนุโมทนา จะเป็นการอนุโมทนาต่อยอดนามธรรม ให้สูงขึ้นเป็นไปตามลำดับ
- หรือการอนุโมทนาแล้วเปลี่ยนภาพ ได้เสื้อผ้า อาหาร ยานพาหนะ วิมานอันเป็นทิพย์

การเจริญเมตตา

สรรพเพ สตุตา, สัพเพ ปาณา,	สัตว์ที่มีลมปรามทั้งหลาย
สรรพเพ ภูตา, สัพเพ ปุคฺคฺลา,	บุคคลทั้งหลาย
สรรพเพ อตตภาวปริยาปนฺนา,	มีอัตตภาพทั้งหลาย
สรรพพา อิตฺถิโย, สัพเพ บุริสา,	บุรุษทั้งหลาย
สรรพเพ อริยา, สัพเพ อนริยา,	มนุษย์ทั้งหลาย
สรรพเพ เทวา, สัพเพ มนุสฺสา,	อบายสัตว์ทั้งหลาย
สรรพเพ วิณีปาติกา	

การเจริญเมตตา เพื่อต้องการทำจิตให้แข็งแรง ทำจิตให้มีพลัง คนที่จิตไม่มีพลังจะไม่สามารถแผ่ไปได้ เพราะจิตแข็งกระด้าง จิตไม่อ่อน จิตไม่นุ่มนวล จิตไม่มีพลัง

คนที่ได้อุปจารสมาธิเป็นต้น จิตจะมีความอ่อนโยนนุ่มนวล น้อมไปในบุคคลนั้นๆ เช่นหญิงทั้งหลาย ชายทั้งหลาย พระอริยทั้งหลายเป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการแผ่เมตตา แท้จริงแล้วเพื่อให้ใจของผู้แผ่เข้าถึงความไม่เบียดเบียนกัน จงมีสุข อย่ามีทุกข์ พระอริยะทั้งหลายถึงแม้ท่านไม่ได้เบียดเบียนกัน แต่ท่านก็ยังมีชาติทุกข์ ขราทุข์ พยาธิทุกข์ หรือแม้พระอรหันต์ก็ยังมีทุกข์จากชั้นธัญอยู่

ให้แผ่ไปทุกหมู่เหล่าทุกทิศทุกทาง จนจิตของเราน้อมไปได้จริงๆ หากใจน้อมไม่ไป พลังของเมตตาจะไปไม่ถึง

การแผ่เมตตากับการให้ส่วนบุญต่างกันอย่างไร

การอุทิศ
ปัตติทาน

การปรารภทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล ที่เกิดขึ้น น้อมจิตเพื่ออุทิศให้ผู้อื่น ผู้รับจะได้รับใน ๒ ลักษณะคือ กระแสชีวิตเปลี่ยนแปลง ที่ชัดคือกลุ่มเปรต (ปรตทัตตูปชีวีเปรตเป็นต้น) หรือการต่อ ยอดทางด้านนามธรรม ให้ได้ปราโมทย์ ปิติ ปัสสัทธิ

เปรตทั้ง ๒๒ จำพวก ที่จะรับส่วนบุญไม่ได้ คือพวกที่ได้รับทุกข์อยู่ เช่นเปรตงูที่ถูกไฟเผาอยู่ เปรตภิกษุ ภิกษุณี สามเณร สามเณรี ลิกขมานา เปรตอุบาสกอุบาสิกา ที่ถูกมัด ถูกเครื่องปั้นทำลายอยู่ ต้องทุกข์ตลอดเวลา

น้อมอุทิศส่วนบุญทุกวัน

จิตที่ไม่เป็นสมาธิ จะมีสมาธิได้ง่าย จิตที่ไม่มีศรัทธา จะมีศรัทธา

จิตที่เกียจคร้านจะมีความเพียร จิตที่ฟั่นเฟือนจะมีสติ

ที่ฟุ้งซ่านจะตั้งมั่น ที่ไม่รู้จะรู้ ที่ไม่เข้าใจจะเข้าใจ

ที่ไม่มีขันติ จะมีขันติ

แผ่เมตตา

ปรารภสัตว์ผู้เป็นที่รักเป็นอารมณ์

บางครั้งอาจไปด้วยกันกับการอุทิศ เช่นเพราะรักจึงอุทิศให้

เป็นเมตตาภาวนา เพื่อทำจิตให้ตั้งมั่นและมีพลัง

คำถาม ความแตกต่างระหว่างผู้ให้ทาน กับผู้อนุโมทนาที่มีการปรุงแต่งจิต
เสมือนว่าเป็นผู้ให้ทานเอง

คนที่ให้ทานก็จะได้ทานมัย
คนที่อนุโมทนาจึงได้ปัตตานุโมทนา
อยู่คนละข้อกันแต่อยู่ในหมวดของท่าน

วัดกันที่กำลังของเจตนาใน
มหากุศล

วัดกันได้ยากกว่า ไคร่มาก ไคร่น้อย อยู่ที่ความเข้าใจ
ความตั้งใจทักษะ ในการให้ การปรุงแต่ง การศึกษา
การชวนชววยเพียรพยายาม

ทั้งหมดสามารถพัฒนาสู่ ศิล ภาวนาได้หมด
ถึงสมถภาวนาก็ได้ วิปัสสนาภาวนาก็ได้ อยู่ที่ท่านผู้ใด
จะสามารถทำกุศลให้เจริญได้มาก
กำลังบุญที่ท่านระลึก นึกห่วงอารมณ์ ที่ทำให้จิตใจ
ตนเองอ่อนโยน พัฒนาหลอมรวมเป็นสมาธิ จนสามารถ
วิจัยแยกแยะเห็นกระแสชีวิตตามความเป็นจริง

คำถาม ทำไมเทวดาจึงไม่ปรากฏตัวให้เห็น ถ้าเราเห็นภพภูมิอื่นๆ เราจะอุทิศกุศลได้ดีกว่านี้

ปกติเราเห็นสัตว์เดรัจฉาน เราก็ไม่ได้อุทิศกุศลให้สัตว์เดรัจฉาน
ได้ดีเลย

บางคนเห็นอาจจะกลัวไม่ยอมอุทิศให้ก็มี

ปกติเวลาเรารู้ว่าใครมีประโยชน์ช่วยเหลือเราได้ ก็มักจะชอบไป
หาคนนั้น เช่นกันว่าหากเรามีบุญบารมีมาก มีจิตที่อ่อนโยน มี
กุศลจิตเกิดได้มาก สามารถช่วยเหลือสัตว์ทั้งหลายได้ เขาก็จะ
มาหาเราเอง สามารถมาปรากฏตัวให้เราเห็นได้

คำถาม พระพุทธเจ้าปัญญากิจ ศรัทธากิจ วิริยากิจ มีคำสอนที่แตกต่างกันหรือไม่

บุพพณเห ปิณฑปาตัญจ
ปโทเส ภิกขุโธวาทัง
ปจจุสเสว คเต กाले
เอเต ปญจวิธเ กิจजे

เข้าเสด็จไปนิมบาต
คำประทานโธวาทแก่ภิกษุ
เวลาจนสว่าง
พระพุทธเจ้าองค์พระมุนีผู้ประเสริฐ

สายณเห ธมมเทสนัง
อทุตตรตฺเต เทวปญฺหนัง
ภพฺพาทพฺเพ วิโลกนัง
วิโสเธติ มุนินฺจคโว

บ่ายทรงแสดงธรรม
กลางคืนตอบปัญหาเทวดา
ตรวจดูผู้ที่ควรและยังไม่ควรตรัสรู้
ทรงยังกิจ ๕ ประการนี้ให้หมดจด

ทรงมีความแตกต่างกันเพียงเรื่องเวลาเท่านั้น
ระบบการเรียนรู้ คำสอนเรื่องอริยสัจไม่แตกต่างกันเลย

พระพุทธเจ้าสมณโคดมทรงเป็นปัญญากิจพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทรงอยู่ในช่วงระยะเวลาที่อายุขัยของมนุษย์สั้นคือ ๑๐๐ ปี
จึงทรงบำเพ็ญพุทธกิจเร่งรีบไม่มีเวลาพักเลยเพื่อชนหมู่สัตว์ออกจากวัฏฏทุกข์ให้ได้มากที่สุด